

มาตรฐานสากล มาตรฐานในชีวิตประจำวัน

การที่ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อม สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 10 ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO/IEC 17025 นั้น อาจทำให้เกิดข้อสงสัยกันในหลายประเด็นทั้งในเกี่ยวกับระบบมาตรฐาน ISO/IEC 17025 ว่าคืออะไร และมีความสำคัญอย่างไร ทำไมสำนักงานต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากทั้งด้านงบประมาณบุคลากรและเวลาเพื่อพัฒนาการดำเนินงานของห้องปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อกำหนดของมาตรฐาน ISO/IEC 17025 นอกจากนี้ในการดำรงชีวิตของเราในปัจจุบันนั้น ยังเกี่ยวข้องกับระบบมาตรฐานคุณภาพอื่นๆ อีกหลากหลาย ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจถึงความหมายและความสำคัญของระบบมาตรฐานที่พบได้บ่อยๆ ในการดำรงชีวิต

ความหมายของการประกันคุณภาพ

การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) หมายถึง กิจกรรมหรือปฏิบัติการใดๆ ที่มีการวางแผนการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะสร้างความเชื่อมั่นได้ว่า ผลงานที่ได้รับจะมีคุณภาพตามความต้องการ การประกันคุณภาพไม่เป็นเพียงการควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์หรือบริการแต่เป็นการประกันในขั้นตอนการทำงานเป็นการสร้างความมั่นใจว่าได้มีการควบคุมและมีการปฏิบัติงานจริง มีกำหนดขั้นตอนและวิธีการทำงานที่ถูกต้อง เช่น กระบวนการทดสอบกรีต วิธีการติดตั้งเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น

มาตรฐานคุณภาพนั้นมีมากมายหลายมาตรฐาน โดยถูกนำมาใช้ในการปฏิบัติงานในรูปแบบต่างๆ ซึ่งในการกำหนดหลักเกณฑ์ของมาตรฐานในช่วงแรกๆ นั้น เกิดจากกลุ่มธุรกิจหรือกลุ่มองค์กรที่ต้องการกำหนดมาตรฐานเพื่อใช้ควบคุมการทำงานหรือการผลิตสินค้าให้มีหลักเกณฑ์มาตรฐานเดียวกัน ต่อมาการกำหนดมาตรฐานก็ได้รับการยอมรับมากขึ้น หลายองค์กรทั้งในระดับกลุ่มธุรกิจ ระดับชาติและระดับสากลได้มีการพัฒนาระบบมาตรฐานของตนเองขึ้นมาทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามในยุคที่โลกไร้พรมแดนอย่างปัจจุบัน การค้าระหว่างประเทศได้เข้ามามีส่วนในกระบวนการกำหนดบทบาทและหลักเกณฑ์ในการจัดทำมาตรฐานคุณภาพมากขึ้น จึงทำให้เกิดการสร้างมาตรฐานสากลเพื่อให้มีมาตรฐานที่สามารถยอมรับกันได้ในระดับโลก

มาตรฐานไอเอสโอ(ISO)คืออะไร

ISO มาจากคำว่า International Standardization and Organization มีชื่ออย่างเป็นทางการว่า มาตรฐานสากล หรือองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน ก่อตั้งเมื่อปีค.ศ.1946 หรือพ.ศ.

2489 มีสำนักงานอยู่ที่กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ มีวัตถุประสงค์คล้ายๆกับองค์การการค้า
อื่นๆของโลก คือจัดระเบียบการค้าโลก ด้วยการสร้างมาตรฐานขึ้นมา ใครเข้าระบบกติกานี้ถึงจะอยู่
ได้ช่วงที่ ISO ก่อตั้งขึ้น เป็นช่วงสงครามโลกก็เพิ่งจะจบลงใหม่ๆ ดังนั้นประเทศต่างๆก็ไม่ได้ให้
ความสำคัญกับเรื่องนี้มากนัก ต่างคนต่างขายของ โดยมีระบบมาตรฐานไม่เหมือนกัน จนกระทั่งใน
ปี 2521 เยอรมนีเป็นตัวตั้งตัวตีให้ทั่วโลกมีมาตรฐานคุณภาพสินค้าเดียวกัน ส่วนองค์กรมาตรฐาน
โลกก็จัดตั้งระบบ ISO/TC176 ขึ้นต่อมาอีก1ปี อังกฤษพัฒนาระบบคุณภาพที่เรียกว่า BS5750 ใช้ใน
เชิงพาณิชย์ได้สำเร็จ จากนั้นในปี 2530 ISO จึงจัดวางระบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพที่
สามารถตรวจสอบได้ผ่านระบบเอกสาร หรือที่เรียกว่า อนุกรมมาตรฐาน ISO 9000 เป็นมาตรฐานที่
กำหนดใช้ในทุกประเทศทั่วโลกตัว

ISO ใช้วัดคุณภาพ ทั้งด้าน 1. โรงแรม ภัตตาคารและการท่องเที่ยว 2.กลุ่มคมนาคม
สนามบิน และการสื่อสาร 3.สาธารณสุข โรงพยาบาล คลินิก 4.ซ่อมบำรุง 5.สาธารณูปโภคต่างๆ 6.
การจัดจำหน่าย 7.มืออาชีพ การสำรวจ ออกแบบ ฝึกอบรม และที่ปรึกษา 8.บริหารบุคลากร และ
บริการในสำนักงาน 9.วิทยาศาสตร์ การวิจัยและพัฒนา

ประโยชน์ของการมาตรฐาน

1. ประโยชน์ของการมาตรฐานต่อผู้ผลิตได้แก่

1.1 ลดจำนวนวิธีหรือทางปฏิบัติ เพื่อให้ได้ผลอย่างเดียวกัน ให้เหลือเท่าที่จำเป็น โดยมีการ
เปลี่ยนแปลงสายการผลิตให้น้อยลง ลดเครื่องมือ เครื่องจักร

และเวลาที่ใช้

1.2 ลดจำนวนแบบและขนาดให้เหลือน้อยลง ด้วยการใช้แบบและขนาดที่สับเปลี่ยน
ทดแทนกันได้ ทำให้สามารถใช้เครื่องจักรช่วยในการผลิตได้มากขึ้น

และสิ่งของที่ผลิตขึ้นมีความ สม่ำเสมอ ในสายการผลิตเดียวกัน สามารถผลิตสิ่งของอย่างเดียวกัน

ติดต่อกันได้นานขึ้น เสียเวลาในการปรับตั้งเครื่องจักรเพื่อเปลี่ยน

ไปผลิตสิ่งของอย่างอื่นน้อยลง และประหยัดทั้งเครื่องมือในการปรับตั้ง และวัสดุที่ใช้ในการทดลอง
ผลิต กับเปลี่ยนส่วนที่สึกหรอของเครื่องจักรได้ง่าย

1.3 ลดความยุ่งยากและค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบ ควบคุมคุณภาพ ชดเชยอุบัติเหตุในการ
ทำงานลดลง

1.4 ลดปริมาณวัสดุ ส่วนประกอบ อะไหล่ และสินค้าที่ต้องมีไว้สำหรับใช้และจำหน่าย

1.5 ก่อให้เกิดการเพิ่มผลผลิต ซึ่งนำไปสู่การลดต้นทุนการผลิต ราคา และเพิ่มปริมาณการขาย

2. ประโยชน์ของการมาตรฐานต่อผู้บริโภคบริโภค

2.1 ปลอดภัยในการใช้งาน และการบริโภค

2.2 สะดวก ประหยัดเงินและเวลาในการเลือกซื้อ-เลือกใช้ เพราะผลิตภัณฑ์มาตรฐานสามารถสับเปลี่ยนทดแทนกันได้

2.3 ได้รับความเป็นธรรมในการซื้อผลิตภัณฑ์ เพราะผลิตภัณฑ์มาตรฐานจะมีคุณภาพสมราคา และสามารถเลือกซื้อได้ตามความต้องการ

2.4 สามารถซื้อหาสินค้าที่มีคุณภาพ และสมรรถนะในการทำงานได้อย่างเดียวกันในราคาต่ำลง

2.5 สับเปลี่ยนทดแทนชิ้นส่วนอุปกรณ์ที่ชำรุดหรือเสียได้ สะดวกและรวดเร็ว ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนใหม่หมดทั้งชุด

2.6 ซื้อหาส่วนประกอบและอะไหล่ที่ต้องการสับเปลี่ยนได้ง่าย

3. ประโยชน์ของการมาตรฐานต่อเศรษฐกิจโดยรวม หรือประโยชน์ร่วมกัน

3.1 ทำให้เกิดความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร เพราะมีความเข้าใจที่ตรงกัน

3.2 ประหยัดกำลังคน การใช้วัสดุและเวลา ลดค่าใช้จ่าย ในการจัดหา การส่งสินค้าออกสู่ตลาดการใช้บริการ ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตและราคาจำหน่ายลงได้

3.3 การสร้างพื้นฐานในการเปรียบเทียบ ก่อให้เกิดความยุติธรรมในการซื้อขายและเป็นพื้นฐานการแข่งขันในเชิงการค้า

3.4 ประหยัดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ เพราะสามารถใช้ทรัพยากรของประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.5 สร้างความนิยมเชื่อถือในสินค้าที่ผลิตขึ้น แก่ผู้ใช้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ขยายตลาดสินค้าอุตสาหกรรม อันเป็นการสร้างพื้นฐานที่มั่นคงให้แก่กิจการอุตสาหกรรมและพัฒนาการเศรษฐกิจของประเทศ

ระบบมาตรฐานสากล

มาตรฐาน ISO/IEC 17025

มาตรฐาน ISO/IEC 17025 เป็นเพียงมาตรฐานหนึ่งในหลายๆมาตรฐานที่ได้ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อนำมาบริหารจัดการคุณภาพในการทำงาน แต่สำหรับห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบนั้น มาตรฐาน ISO/IEC 17025 เป็นระบบหนึ่งที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลในเรื่องของการความมั่นใจได้ว่าผลการทดสอบที่รับจากห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานนั้น ถูกต้อง แม่นยำ

และเชื่อถือได้ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ เนื่องการนำระบบมาตรฐานดังกล่าวมาใช้ในการดำเนินงานนั้น ได้ถูกควบคุมปัจจัยทั้งหมดที่มีผลต่อการให้ข้อมูลผลการทดสอบได้แก่

- ความสามารถทางวิชาการของเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการ
- การใช้วิธีทดสอบที่เหมาะสมและผ่านการตรวจสอบความใช้ได้มาแล้ว
- ความสามารถในการสอบกลับได้ของวิธีการวัด
- การสอบเทียบไปยังมาตรฐานระดับประเทศ
- ความเหมาะสมของเครื่องมือทดสอบ
- การบำรุงรักษา
- สภาวะแวดล้อมของการทดสอบ
- การจัดการตัวอย่าง
- การประกันคุณภาพการทดสอบ
- ข้อกำหนดด้านการบริหารคุณภาพ

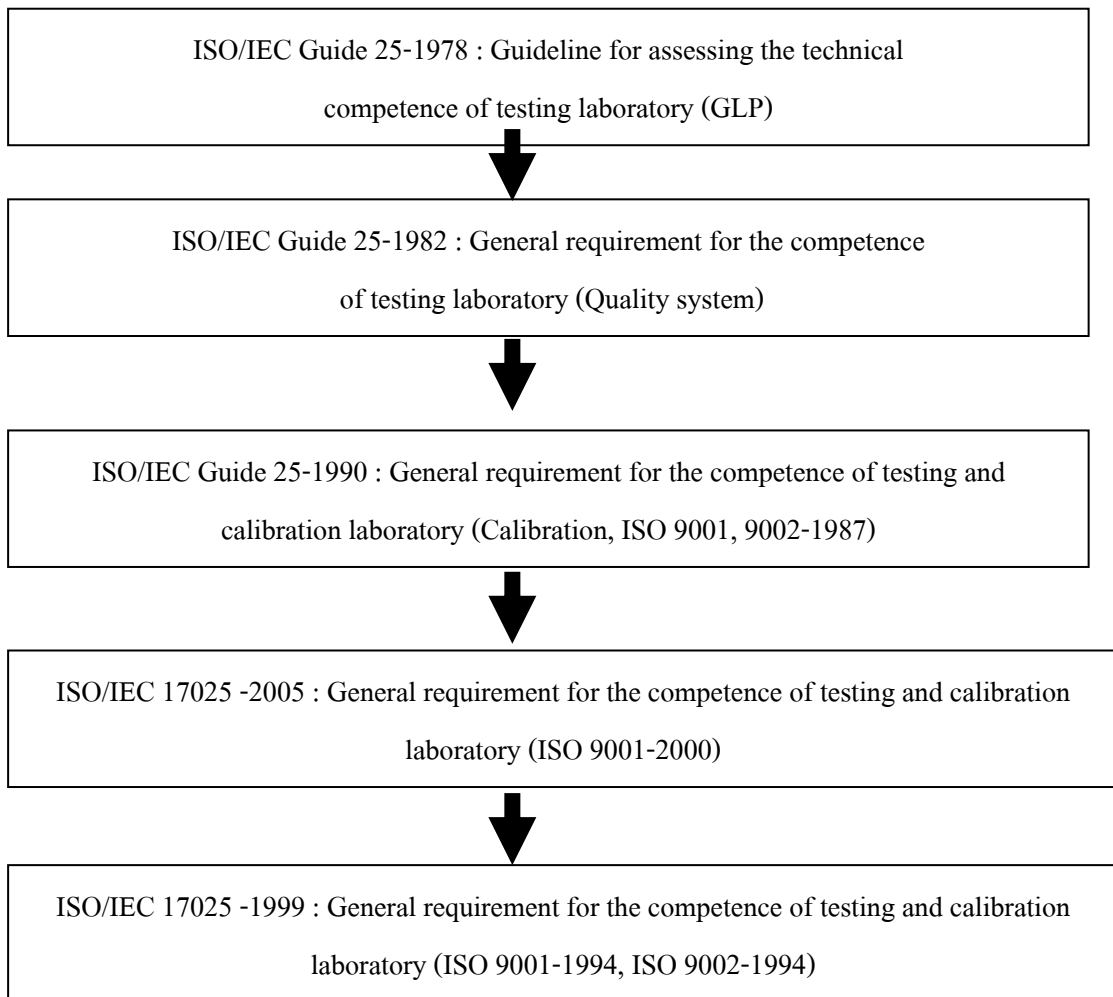
วัตถุประสงค์ของหน่วยงานห้องปฏิบัติการทดสอบ/สอบเทียบในการจัดทำระบบ ISO/IEC 17025

1. ใช้เป็นเกณฑ์สำหรับห้องปฏิบัติการทดสอบและห้องปฏิบัติการสอบเทียบ ที่ต้องการแสดงให้เห็นว่าห้องปฏิบัติการมีการดำเนินงานด้านระบบคุณภาพ
2. มีความสามารถทางวิชาการ ผลการทดสอบหรือสอบเทียบที่ออกโดยห้องปฏิบัติการเป็นที่เชื่อถือได้ว่าถูกต้องตามหลักวิชาการ
3. ใช้เป็นเกณฑ์สำหรับการรับรองความสามารถห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบของหน่วยรับรอง
4. ใช้ในการยืนยันและยอมรับความสามารถของห้องปฏิบัติการ โดยผู้ใช้บริการห้องปฏิบัติการหรือ องค์กรที่มีอำนาจตามกฎหมาย
5. ห้องปฏิบัติการทดสอบและหรือสอบเทียบที่เป็นไปตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 หรือมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มอก.17025 ถือว่าการดำเนินการด้านระบบคุณภาพในกิจกรรมการทดสอบ/สอบเทียบเป็นไปตามอนุกรมมาตรฐาน ISO 9000

ดังนั้น ห้องปฏิบัติการทดสอบ/สอบเทียบ ที่มีมาตรฐานย่อมส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภคและประโยชน์ทางการค้านอกจากนี้แล้วการทดสอบที่มีมาตรฐานสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในทางกฎหมายได้

พัฒนาการของมาตรฐาน ISO/IEC 17025

มาตรฐาน ISO/IEC 17025 มีการพัฒนาการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 (ค.ศ.1978) ตามลำดับขั้นดังนี้

หน่วยงานรับรองมาตรฐาน ISO/IEC 17025

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) เป็นหน่วยงานแรกของประเทศไทยที่ให้การรับรองความสามารถของห้องปฏิบัติการ โดยสมอ.ได้แปลความมาตรฐาน ISO/IEC 17025-1999 เป็นภาษาไทยและประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2543 และใช้ชื่อว่า “มาตรฐานเลขที่ มอก.17025-2543 (ISO/IEC 17025-1999) : ข้อกำหนดทั่วไปว่าด้วยความสามารถของห้องปฏิบัติการทดสอบและห้องปฏิบัติการสอบเทียบ” หรือเรียกสั้นๆ ว่า มอก.17025-2543 โดยใช้ ISO/IEC 17025:1999 ฉบับภาษาอังกฤษเป็นหลัก ส่วนมาตรฐาน ISO/IEC 17025 ที่ใช้ในปัจจุบันเป็นมาตรฐานฉบับ ISO/IEC 17025-2005 หรือเรียกสั้นๆ ว่า มอก.17025-2548 ที่ปรับปรุงมาจาก ISO/IEC 17025-1999 โดยมาตรฐานฉบับนี้ ผู้บริหารสูงสุดต้องแสดงหลักฐานของความมุ่งมั่นในการพัฒนา นำไปใช้ และปรับปรุงความมีประสิทธิภาพของระบบอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการสื่อสารให้องค์กรทราบถึงความสำคัญของความเป็นไปตามข้อกำหนดของลูกค้า กฎหมาย และระเบียบต่างๆ นอกจากนี้มาตรฐานฉบับนี้ยังเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากร การยึดมั่นในการสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า การสื่อสารภายในองค์กร การปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง การประเมินประสิทธิภาพการฝึกอบรม การวิเคราะห์ข้อมูลและนำผลมาใช้ ปัจจุบันมีหน่วยงานที่ให้การรับรองระบบนี้ทั้งสิ้น 3 หน่วยงาน

1. สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

2. สำนักบริหารและรับรองห้องปฏิบัติการ กรมวิทยาศาสตร์บริการ

3. สำนักมาตรฐานห้องปฏิบัติการ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

มาตรฐาน ISO/IEC 17025 กับชีวิตประจำวัน

ปัจจุบันหน่วยงานที่**ห้องปฏิบัติการทดสอบ**ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO/IEC 17025 ในประเทศไทยจากทั้ง 3 หน่วยงานมีอยู่รวมทั้งสิ้น 366 หน่วยงาน ซึ่งห้องปฏิบัติการทดสอบที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเหล่านี้ ประกอบด้วยห้องปฏิบัติการทดสอบที่มีความสามารถในการทดสอบหลากหลายสาขา ได้แก่ ปีโตรเคมี, เคมี, สิ่งแวดล้อม, ด้านคุ้มครองผู้บริโภค, การตรวจด้านสาธารณสุข เป็นต้น นอกจากนี้ยังมี**ห้องปฏิบัติการสอบเทียบ**ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO/IEC 17025 อีก 83 หน่วยงาน ที่สามารถให้การรับรองในเรื่องความสามารถของเครื่องมือทดสอบที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ตัวอย่างหน่วยงานที่ห้องปฏิบัติการทดสอบได้รับการรับรอง ISO/IEC 17025

- ✚ [ห้องปฏิบัติการทดสอบไอเสีย บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด](#)
- ✚ [ห้องปฏิบัติการทดสอบ ฝ่ายควบคุมคุณภาพน้ำ การประปานครหลวง](#)
- ✚ [ห้องปฏิบัติการทดสอบสารมลพิษ บริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล \(ประเทศไทย\) จำกัด](#)
- ✚ [บริษัท ยูนิลีเวอร์ไทย โฮลดิ้งส์ จำกัด](#)
- ✚ [บริษัท เนสท์เล่ \(ไทย\) จำกัด](#)
- ✚ [บริษัท คอเกต-ปาล์มโอเล็ฟ \(ประเทศไทย\) จำกัด](#)
- ✚ [บริษัท กิฟฟารีน สกายไลน์ แลบบอราทอรี แอนด์ เฮลท์แคร์ จำกัด](#)
- ✚ [ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม ส่วนวิเคราะห์คุณภาพ บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด \(มหาชน\)](#)
- ✚ [ห้องปฏิบัติการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 10 ขอนแก่น](#)
- ✚ [ห้องปฏิบัติการ บริษัท สยามไวเนอรี่ จำกัด](#)
- ✚ [ฝ่ายบริการห้องปฏิบัติ สถาบันอาหาร](#)
- ✚ [ห้องปฏิบัติการตรวจสุขภาพคนทำงานไปทำงานต่างประเทศโรงพยาบาลเอกอุดร](#)
- ✚ [ห้องปฏิบัติการตรวจสุขภาพคนทำงานไปทำงานต่างประเทศโรงพยาบาลขอนแก่นราม](#)
- ✚ ฯลฯ

ข้อมูลของห้องปฏิบัติการเหล่านี้สามารถ ศึกษาเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ของหน่วยงานให้การรับรอง

มาตรฐาน ISO 9000

ISO 9000 เป็นมาตรฐานระบบการบริหารงานคุณภาพ เกี่ยวกับการบริหารงานขององค์กร ซึ่งมุ่งเน้นด้านคุณภาพ ที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ให้การยอมรับและนำไปใช้อย่างแพร่หลาย กำหนดขึ้นโดย องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization-ISO) มาตรฐาน ISO 9000 ประกาศใช้ครั้งแรกเมื่อปี 2530 (คศ.1987) และมีการแก้ไขมาตรฐาน 2 ครั้ง ในปี 2537 (คศ.1994) และปี 2543 (คศ. 2000) ประเทศไทย ประกาศใช้ ISO 9000 เป็นครั้งแรกในปี 2534 โดยสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ได้นำมาตรฐานดังกล่าวมาแปลและจัดทำเป็น อนุกรมมาตรฐานระบบการบริหารงานคุณภาพ มอก. -ISO 9000

ปัจจุบันองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐในประเทศไทยได้นำมาตรฐานดังกล่าวไปใช้อย่างกว้างขวางและมีการจัดทำระบบให้สอดคล้องกับข้อกำหนดเพื่อให้ได้รับการรับรอง ระบบการบริหารงานคุณภาพขององค์กรอันจะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าองค์กรมีระบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพสามารถสนองตอบความต้องการของลูกค้าได้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ลูกค้า เพื่อลดปัญหา ด้าน การแข่งขันในระบบอุตสาหกรรม คู่แข่งผลประโยชน์ทางการค้าระหว่าง ลดการกีดกันทางการค้าเพื่อการบริหารงานด้านคุณภาพเพื่อสินค้าและบริการมีมาตรฐานเดียวกันและเป็นที่ยอมรับในตลาดโลก

หลักการพื้นฐานของการบริหารงานคุณภาพ (Quality Management Principles-QMP) มีหลักสำคัญ 8 ประการ ได้แก่

การให้ความสำคัญกับลูกค้า

องค์กรต้องพึงพาลูกค้า ดังนั้น องค์กรจึงต้องทำความเข้าใจกับความต้องการของลูกค้า ทั้งในปัจจุบันและอนาคต และต้องพยายามดำเนินการ ให้บรรลุความต้องการของลูกค้า รวมทั้งพยายามทำให้เหนือความคาดหวังของลูกค้า

ความเป็นผู้นำ

ผู้นำขององค์กรควรมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาองค์กรอย่างชัดเจน และควรสร้างบรรยากาศของการทำงาน ที่จะเอื้ออำนวยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายขององค์กร

การมีส่วนร่วมของบุคลากร

บุคลากรทุกระดับคือหัวใจขององค์กร การที่บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในองค์กร จะทำให้ทุกคนได้ใช้ความสามารถ ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด

การบริหารเชิงกระบวนการ

การบริหารกิจกรรมและทรัพยากรเชิงกระบวนการ จะทำให้ได้ผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารเชิงกระบวนการ

การที่ได้ระบุ ทำความเข้าใจ และจัดการกระบวนการต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ จะช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

การปรับปรุงสมรรถนะโดยรวมขององค์กร ควรถือเป็นเป้าหมายถาวรขององค์กร

การตัดสินใจบนพื้นฐานของความเป็นจริง

การตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ มีพื้นฐานจากการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในองค์กร

ความสัมพันธ์กับผู้ขายเพื่อประโยชน์ร่วมกัน

องค์กรและผู้ขาย/ผู้ให้บริการ ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การที่องค์กรมีความสัมพันธ์กับผู้ขาย เพื่อประโยชน์ร่วมกัน จะช่วยเพิ่มความสามารถ ในการสร้างคุณค่าร่วมกันของทั้งสองฝ่าย

มาตรฐาน ISO 14000

มาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมนี้มิได้เป็นกฎหมายหรือข้อบังคับของรัฐแต่ผู้ประกอบการถือปฏิบัติโดยสมัครใจเพราะความตระหนักในการปกป้องสิ่งแวดล้อม และความต้องการในการขยายตลาด เมื่อองค์กรต่าง ๆ นำ ISO 14000 ไปปฏิบัติอาจทำให้มาตรฐานดังกล่าวกลายเป็นข้อบังคับที่ถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานด้านการค้าระหว่างประเทศฉบับนี้ สามารถนำไปใช้กับองค์กรที่ต้องการนำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติเพื่อเพิ่มความมั่นใจว่าดำเนินงานไปตามนโยบายสิ่งแวดล้อม โดยแสดงให้เห็นว่าสามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมและสามารถขอใบรับรองระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

ISO14000เป็นมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management System) ครอบคลุมตั้งแต่การออกแบบ การตลาด การผลิต การบริการ ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริหารงานทั้งหมด โดยมีวัตถุประสงค์ให้องค์กรปรับปรุงผลการดำเนินงานที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

ISO 14000 ประกอบด้วยหลายมาตรฐาน แต่ใช้ในการออกใบรับรองคือ ISO 14001 ส่วนที่เหลือจะเป็นแนวทางในเรื่องต่างๆที่เสริม ISO 14001 ดังนี้

1. ISO 14001-14009 : ข้อกำหนดของระบบจัดการสิ่งแวดล้อม
2. ISO 14101-14019 : การตรวจประเมินสิ่งแวดล้อมและคุณสมบัติผู้ตรวจประเมิน
3. ISO 140201-14029 : ฉลากสิ่งแวดล้อมสำหรับผลิตภัณฑ์
4. ISO 140301-14039 : การตรวจวัดผลปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม
5. ISO 140401-14049 : ประเมินวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์

6. ISO 14050 : คำนิยามและศัพท์

มาตรฐานที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสามารถยื่นขอรับการรับรองได้คือ ISO14001 ซึ่งกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบในระบบการบริหารสิ่งแวดล้อมในหน่วยงานหลักการในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมคือ

1. กำหนดนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อม
2. วางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมนำไปปฏิบัติ
3. ตรวจสอบและแก้ไข
4. ทบทวนและปรับปรุง

แม้ว่า ISO 14000 จะไม่เป็นมาตรฐานบังคับเช่นเดียวกับ ISO 9000 แต่องค์กรสามารถนำมาประยุกต์ใช้ด้วยความสมัครใจ เห็นองค์กรที่นำ ISO 9000 ไปใช้ว่าผลลัพธ์ที่ได้คุ้มค่าเช่น องค์กรที่ได้รับการรับรองหลายรายพบว่า ระบบงานดีขึ้น ของเสียน้อยลง งานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ความสัมพันธ์ของแต่ละแผนกในองค์กรดีขึ้น ผู้ได้รับประโยชน์คือ องค์กรและลูกค้า ISO 14000

ประโยชน์ของหน่วยงานที่จัดทำมาตรฐาน ISO 14000

1. การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด และทำให้ต้นทุนลดลง
2. ลดความเสี่ยงอันเกิดจากความเสียหายและอุบัติเหตุที่อาจเกิดกับสิ่งแวดล้อม
3. เพิ่มศักยภาพด้านการขยายตลาด ต่างประเทศจะใช้ประเด็นการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นเงื่อนไขในการพิจารณาเลือกซื้อสินค้าโดยองค์กรต้องได้รับการรับรองระบบ ISO 140001 ก่อน
4. ด้านชื่อเสียง องค์กรที่มีการนำระบบ ISO 14000 ไปใช้จะเป็นที่ยอมรับของสังคมเพราะได้ทำประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมและองค์กรเอง
5. การพัฒนาปรับปรุงสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐาน ISO 18000

ISO 18000 หรือ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (Occupational health and safety management system standards) มอก. 18000 กำหนดขึ้นโดยใช้ BS 8800 : Guide to occupational health and safety (OH&S) management systems เป็นแนวทาง และอาศัยหลักการของระบบการจัดการตามมาตรฐาน ISO 9000/ISO 9000 และ ISO 14000 เพื่อให้ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยเข้ากันได้กับระบบการจัดการอื่นๆ ขององค์กร

มาตรฐาน ISO18000 แบ่งออกเป็น 2 เล่ม ดังนี้

1. มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระบบการจัดการ การอาชีวอนามัยและความปลอดภัย: ข้อกำหนด ตามมาตรฐานเลขที่ ISO 18001-2542 (Occupational health and safety management system : specification)
2. มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย: ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับหลักการระบบและเทคนิคในทางปฏิบัติ ISO 18004 (Occupational health and safety management systems : general guidelines on principle, systems and supporting techniques)

วัตถุประสงค์ของมาตรฐานนี้ กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดทำระบบการจัดการอาชีวอนามัย และความปลอดภัยขององค์กรและพัฒนาปรับปรุงระบบให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่องในด้านต่างๆ คือ

1. ลดความเสี่ยงต่ออันตรายและอุบัติเหตุต่างๆของพนักงานและผู้เกี่ยวข้อง
2. ปรับปรุงการดำเนินงานของธุรกิจให้เกิดความปลอดภัย
3. ช่วยสร้างภาพพจน์ความรับผิดชอบต่อพนักงานภายในองค์กร ต่อองค์กรเอง และต่อสังคม

ประโยชน์ที่จะได้รับในการจัดทำ ISO 18000

1. รักษาและป้องกันชีวิตและทรัพย์สินอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุอันอาจเกิดขึ้นในองค์กร
2. เป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับอุบัติเหตุ และภาวะฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยลดความเสียหาย และความสูญเสียทั้งด้านชีวิตและทรัพย์สิน
3. ลดรายจ่ายเงินทดแทนจากกองทุนเงินทดแทนเนื่องจากอุบัติเหตุลดลง
4. สร้างขวัญและกำลังใจแก่พนักงานให้เกิดความเชื่อมั่นในความปลอดภัยต่อชีวิตการทำงานในองค์กร ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการผลิต
5. ได้รับเครื่องหมายรับรองฯ โดยองค์กรที่นำมาตรฐาน I.18001 ไปปฏิบัติสามารถขอให้หน่วยงานรับรองให้การรับรองระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ซึ่งจะทำให้องค์กรสามารถนำไปใช้ในการโฆษณา และประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรให้ดียิ่งขึ้นและเป็นที่ยอมรับในสังคม
6. เตรียมความพร้อมในการเข้าสู่การแข่งขันทางการค้าในตลาดโลก

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

มอก.เป็นคำย่อมาจาก"มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม" หมายถึงข้อกำหนดทางวิชาการที่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม(สมอ.)ได้กำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้ผลิตในการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพในระดับที่เหมาะสมกับการใช้งานมากที่สุดโดยจัดทำออกมาเป็นเอกสารและจัดพิมพ์เป็นเล่ม ภายในมอก.แต่ละเล่มประกอบด้วยเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผลิตภัณฑ์นั้นๆ เช่น เกณฑ์ทางเทคนิค คุณสมบัติที่สำคัญ ประสิทธิภาพของการนำไปใช้งานคุณภาพของวัตถุดิบนำมาผลิต และวิธีการทดสอบ เป็นต้น

ปัจจุบันสินค้าที่สมอ. กำหนดเป็นมาตรฐานปัจจุบันมีอยู่กว่า2,000 เรื่อง ครอบคลุมสินค้าที่เราใช้อยู่ในชีวิตประจำวันหลายๆประเภทได้แก่ ประเภทอาหาร เครื่องใช้ไฟฟ้า ยานพาหนะ สิ่งทอ วัสดุก่อสร้าง เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ที่แสดงเครื่องหมายมอก.ได้นั้น ต้องได้รับการตรวจสอบจากสมอ.แล้วว่ามีคุณภาพเป็นไปตามที่กำหนด การตรวจสอบของสมอ. จะนำตัวอย่างผลิตภัณฑ์มาตรวจสอบคุณภาพว่าเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ ซึ่งจะตรวจสอบทั้งระบบการผลิต และระบบการควบคุมคุณภาพของโรงงานด้วยว่าผ่านเกณฑ์หรือไม่ ถ้าผ่าน สมอ.จะออกใบอนุญาตให้ผู้ผลิตแสดงเครื่องหมายมอก.ที่ผลิตภัณฑ์ของตนได้ โดยต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่สมอ.กำหนดด้วย หลังจากนั้นสมอ.ก็จะมีการติดตามผลโดยการตรวจสอบระบบควบคุมคุณภาพของโรงงานและสุ่มตัวอย่างผลิตภัณฑ์ทั้งจากโรงงานสถานที่นำเข้าและสถานที่จำหน่าย มาตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้แน่ใจได้ว่าผลิตภัณฑ์ที่แสดงเครื่องหมายมอก. จะมีคุณภาพตามมาตรฐานและโรงงานยังสามารถรักษาคุณภาพไว้ได้ตามที่กำหนด

เครื่องหมายมาตรฐานทั่วไป

เครื่องหมายมาตรฐานควบคุม

